

İSTANBULUN EN ÇOK OKUNAN GAZETESİ

GÜNÜN EN GEÇ SAATİNDE ÇIKAN HALK GAZETESİDİR

Sahibi ve Umum Neşriyat Müdürü:
HASAN KASIM US
Basıldığı yer
VAKIT MATBAASI
Ankara Caddesi VAKIT Yurdu

19

HAZİRAN 1940
ÇARŞAMBA

Numara: 287 Sene: 2
Tel. 23872 - Posta kutusu 214

Fransız kabinesi, bugün Alman ce-vabını tetkik etti

Almanya, harbi durdurmak hususundaki şartlarını tebliğ için Fransadan murahhas tayinini istedi; hükûmet bu murahhasları bildirdi

Mütareke akdine muvafakat için Fransanın kayıtsız şartsız teslim olması istenecek

Fransız ordusu mukavemet ediyor

Avam kamarası yarınki gizli celsesinde anavatanın müdafaasını konuşacak

100 Alman tayyaresi İngilterenin

şarkına hücum etti

Amerikan donanması

750 harp gemisile kuvvetlendirilecek

Naziler

Uruguayda hükûmeti ele geçirmek için bir komplo tertip ettiler

Bir muhtekir mahkûm edildi

Hitler ve Musolini tarafından hazırlanan

Sulh şartları-nın esasları

- 1 - Fransa silâhlarından tamamiyle tecrid olunacak,
- 2 - Avrupa harbinin sonuna kadar bir kısım Fransız arazisi işgal altında bulunacak

Newyork, 19 — Münih'te bulunan Hitler ve Musolini, 3 saatlik bir müzakereden sonra Fransaya bildirilecek sulh şartlarını tespit etmiş bulunuyorlar. Bu şartlar, halen Bordoda bulunan Fransız hükûmeti nezdinde ki İspanya elçisinin dün gece gönderilmiştir. Elçi, bu cevabı Fransız hükûmetine bildirecektir.

ITALYAN - ALMAN SARTLARI
FRANSAYA BİLDİRİLDİ
Bâle, 19 (A.A.) — Stefani ajansından öğrendiğine göre, Hitlerin İtalyan - Alman şartlarını ihtiva eden cevabı bu sabah Madrid tarihliyle Bordoya vasıl olmuştur.

FRANSIZ HÜKÜMETİNİN TEBLİĞİ

Bordo, 19 (A.A.) — Fransız hükûmeti tarafından aşağıdaki tebliğ nesredilmiştir:

Fransız kabinesi bu sabah Leb-rünün riyaseti altında toplanmış ve Fransanın bir mütareke akdi hakkındaki talebine verilen Alman cevabını tetkik etmiştir.

Alman hükûmeti bu cevabında muhasematın tatili hususundaki seriatini Fransa hükûmeti murahhaslarını tayin eder etmez tebliğ amade bulunduğunu bildirmekte-dir.

Aynı zamanda Alman hükûmeti Fransız murahhaslarının hangi tarihte ve hangi mahalde kabul edilebileceğini ayrıca bildireceğini de ilâve etmektedir.

Fransız kabinesi, murahhasları tayin etmiştir.

BİR TEKZİR
Vaşington, 19 (A.A.) — Riyaseti-cumhuriyet, B. Ruzvelt'in İngiltere hükûmeti tarafından İngiltere için gerekli bir sulh araştırmağa memur edilmiş olduğu suretindeki haber-i tekbiz etmektedir.

Saat 18 de aldığımız haber

Londra, 19 (Saat 18) — Fransız hükûmetinin bugün Bordoda Başvekil Mareşal Pétain başkanlığı altında toplanmış ve Hitlerin sulh tekliflerini tetkik etmiştir. Bununla beraber, gerek teklifler, gerek Fransız hükûmetinin bunları kabul edip etmediği hakkında bu âne kadar hiçbir malumat alınmamıştır.

Yalnız, resmi İtalyan ajansı Stefani, sulh teklifleri hakkında sun-ları bildirmiştir.
(Devamı 2 inci sayfada)

Londra, 19 (A.A.) — Londra'nın menâbilinden haber alın-guna göre, İngilterenin şark sahille-ri için yapılan bir hücumu takriben 100 Alman tayyaresi iştirak etmiştir. Tayyareleri altı düğman ve topardı bir yedinci tayyare daha katılmıştır.

FRANSIZ TEBLİĞİ
Bordo, 19 (A.A.) — 19 haziran sa-ati tebliğ:

Fransız kabinesi bu sabah Leb-rünün riyaseti altında toplanmış ve Fransanın bir mütareke akdi hakkındaki talebine verilen Alman cevabını tetkik etmiştir.

Alman hükûmeti bu cevabında muhasematın tatili hususundaki seriatini Fransa hükûmeti murahhaslarını tayin eder etmez tebliğ amade bulunduğunu bildirmekte-dir.

Aynı zamanda Alman hükûmeti Fransız murahhaslarının hangi tarihte ve hangi mahalde kabul edilebileceğini ayrıca bildireceğini de ilâve etmektedir.

Vaşington, 19 (A.A.) — Kinci ce Vichita kruvazörleri, Montevideo'ya gitmek üzere Riyo dö Janeyrodan hareket etmiştir. Orada nazi fırkası Newyork Times gazetesine nazaran, hükûmeti ele geçirmek üzere bir komplo tertip etmiştir.

Newyork, 19 (A.A.) — Donanmanın yüzde yetmiş nisbetinde arttırılması hususunda Amiral Stark tarafından yapılan teklif, bir kanun lâiyhası şeklinde mebusan meclisinin deniz komisyonunun tetkikine arz edilmiştir.

Bu lâiyhaya göre donanmaya cem'an 3 milyon 760 bin tonluk 750 gemi ilâve edilecektir.

1946 senesinde inşaati ikmal edilecek olan bu gemiler dört mil-yara mal olacaktır.

Bu lâiyha Fransız donanmasının Almanya tarafından zaptı ihtimali nazarı itibara alınarak hazırlanmıştır.

HER AMERİKALI BİR SENE MECBURİ TALİM GÖRECEK

Vaşington, 19 (A.A.) — Ruzvelt, 18 yaşına basan kadın ve erkek bütün Amerikalıların hükûmet hesabına kamplarda bir sene mecburî talim görmelerini teklif etmiştir.

Bu husustaki projenin hususiyetleri yakında kongreye tevdi edilecek olan bir mesajda tasrih edilecektir.

DAHİLDE:

* Hava hücumlarından halkı haberdar etmek üzere geyrin muhtel mmtakalarına konulan canavar düdüklülerinde yakında tecrübesi yapılabilecektir.

* Lise bitirme imtihanları sona etmiştir. Muvaffakiyet nisbeti yüzde 20 - 25 tahmin olunuyor. Oğulmuş imtihanlarına aynı 22. sınıfta başlanacaktır. İmtihanlar yazılı olacak, talebe en az 6 numara aldığı takdirde muvaffak olmuş sayılacaktır.

* İç ticaret müdürü Cahit Ankara'dan şehrimize gelmiş; Akdeniz vaziyeti üzerine piyasada yeniden başgösteren ihtikar hareketleri üzerinde tetkiklere başlamıştır.

* İzmil kâğıt fabrikası, istihsalatının meptep kitaplarına sarfı için, gaz telere kâğıt verileceğini muvafak katen durdurmuştur.

* Memleketin içinde geniş mikyasta iş gören bir uyuturucu madde, şehere yakalanmıştır. Afyonkarahisarın Uluborlu kazasında vücutta getirdikleri bir imalatın morfin yaparak bunları her tarafa gönderip satan şehere mensuplarından şehrimizde çalışan Mustafa, Ahmet Oruç, Neşet, Osman, Marko, Cemi dün polis tarafından tutulmuştur.

Afyonkarahisar vilayetine çekilen telgrafila oradaki imalatın basılmış ve bir çok alt ve edevat ile 46 kilo da yeni imal edilmiş morfin ele geçirilmiştir. Şehere diğer şehirlerdeki mensupları hakkında tahkikat yapılmaktadır.

* Hava taşı şirketleri belediye müraatı ederek, kömür ve kambyo fiyatlarının arttığını ve bu sebeble metrekabı başına 20 para zammı edileceği icap ettiğini bildirmiştir. Fakat belediye kömür ve kambyo fiyatlarındaki yükselmeleri gaza tesir edecek kadar fazla bulmamıştır. Mamafih tedbirler edilmiştir.

* Dün Ticaret Vekilimizin riyasetinde, sigorta şirketleri müdürlerinin iştirakiyle yapılan bir toplantıda Akdeniz çıkacak vapurlarımızın yerli sigorta şirketleri tarafından sigortası etrafında kararlar verilmiştir.

* Bu sabah Altınbağda sokak ortasında bir adam karısını bıçakla ağır surette yaralamıştır. Taksim doğramacı sokagında 11 numarada oturan bütün ameleli Onnik oğlu Artin ile karısı Hayganuş son günlerde kavga etmişler ve Hayganuş Artin'e Almamaya başlamıştır. Dün gece gene evine girenimi Artin bu sabah karısının sokaga çıkmasını beklemiş ve arkasından takip ederek Altınbağda ölüme çıkıp bıçakla boğazından yaralamıştır. Kanlar içinde yere yuvarlanan kadın yetişenler tarafından baygın bir halde hastaneye kaldırılmış, Artin yakalanmıştır.

HARİKES:

* Kral Karol, Mareşal Peten'in boyanmış müteakip siyasi müsavirlerle vaziyet hakkında istişarede bulunmuştur. Bütün nasırlar istişaraları tarih zikretmeksiz yazarak krala vermişlerdir. Bu suretle kral arzu ettiği anda yeni bir kabine teşkil edilebilecektir.

* Yeni teşekkül edecek olan kabine, kimlerden terekkip edeceği hususu pek gizli tutulmaktadır.

Sovyetler

Letonyada hangi şehirleri işgal ettiler

Riga, 19 (A.A.) — Sovyet taleplerinin kabulünü müteakip yeni hükümetin kurulması hakkında henüz hiç bir telihiş negredilmemiştir. Yeni hükümetin ancak birkaç gün sonra kurulacağı sanılmaktadır.

* Yeni Sovyet kütaları, Rigaya, hadisesiz girmişlerdir. Rigadan başka Dünabur, Mital, Goldingen, Toukounj, Talsen, Rezekne ve Louden şehirleri de işgal edilmiştir.

* İşgal kuvvetleri ile irtibatı temin için, hükümet, sabık genel kurmay başkanı general Hartman'ın riyasetinde bir hususi irtibat komitesi teşkil etmiştir.

Prencip

15

Yakut tarihin en büyük faciası

— Bugünkü çirkin hareket üzerine "Bosnasaray" şehrinin tecziye etmek lazımgeliyor. Zati fehametinizi programı tadil ederek ihtimalları takip suretile yollarına devam buyurulmasını irade edebiliriz.

Vellaht bu teklifi kabul etti. Sayet valinin şüphesiz hüsnüniyetle yaptığı bu teklifi kabul etmiş olsaydı "Prencip" e tesadüf etmiyecek ve gene fedainin kursunlarına hedef olmayacaktı.

"Cabrino" in fırlattığı bombaya rağmen artık her türlü tehlike zail olmuş gibi görünüyordu. Arkadaşın muvaffak olamadığını haber aldığı halde "Grabe" bütün etrafını jandarmalarla sarılmış görerek bombasını kullanmayacak bir vaziyete düşmüştü. Diğer suikastçılardan "Popovic" pek genç hareketlerinde tamamiyle serbest kaldığı halde cesaret edip bombasını atamamıştı. "Vaso Cirilovic" ile "Mehmet Başic" ise birşey yapamadan alay ünlülerinden gezip gitmişti. "Fransuva Jozef" sokakının yanında general "Pot Yurek" prensin otomobilinin önündeki otomobilin yanlış bir yol takip ettiğini görerek

(Baştarafı 1.inci sayfa)

manlar beyaz bayrak çekerek mükavemet görmeden ilerlemeğe kalkmışlardır. Fransız ordusu elan taarruzlara kahramanca karşı durmaktadır.

Majinodan çekilmiş olan yarım milyonluk kuvvet cennuptaki Fransız ordusu ile birleşmiştir.

Fransız Başkumandanlığı orduya telsizle yaptığı bir tebliğde silahlıların terkedilmemiş olduğunu bildirmiştir.

Diğer taraftan Şimali Afrikadaki Fransız orduları başkumandanı General Nog ile Orta Şark orduları başkumandanı General Mitelhauser birer beyanname negrederek Almanyayın sulh şartları ağır olup Fransız hükümeti bunları kabul ettiği takdirde harbe devam edebileceklerini resmen bildirmişlerdir.

Fransız donanması Atlas denizinde, Alman hükümeti tarafından dermoyan edilecek sulh şartlarını beklemektedir. Bu şartlar donanmanın teslimini icap edecek bir takım metalibet ise donanmanın İngiliz filosuna iltihakı muhtemeldir. Fransız hava filoları da Almanyayın eline geçmemek için Afrikaya uçmuşlardır.

Fransız hükümeti radyo ile negredilen bir beyanname ile bütün sivilere halen bulundukları yerlerde kalmalarını emretmiştir. İşe servisleri ile sivil servisler, nizam ve emniyet servisleri de aynı olumsuz bulunmaktadır.

Reno kabinesi sabık harbiye müsteşarı general Dö Gon, Londra radyosunda Fransız milletine hitap etmiştir.

— Dün akşam Avam kamerasında Başvekil Çörçil den sonra söz alan parlamento azala-

tap etmiş ve Fransadaki bütün za-bitleri, askerleri, sanayi erbabını İngiltereye çağırmıştır. General, İngilterede hazırlanmanın ve bir gün Almanların Fransadan çıkarılmasını mümkün olduğu kanaatini taşıyor.

ALMANLAR ŞERBURGU ALDILAR

Bordo, 19 (A.A.) — Bretagne'da ve Normandie'de Alman ilerleyişini devam ediyor. Düşmanın ileri müfrezeleri Cherbourg ve Rennes'e varmışlardır.

Chateaudun'un cenubunda da şiddetli çarpışmalar olmuştur.

Düşman, Orleans ile Nevers arasında Loire üzerinde köprü başları tesisine muvaffak olmuştur.

Düşman Jura'lara doğru ilerlemektedir.

Loren ve Alsasda da çarpışmalar devam etmekte ve buradaki kitalarımız düşmanı şiddetle taciz etmektedir.

MÜTEFİKLER HESABINA

YATILAN YENİ GEMİLER

Vashington, 19 (A.A.) — Bahriye nezaretinin bildirdiğine göre,

insani hemen hemen bitmiş olan 10 torpido ve 10 denizaltı arası gemisi, Fransız - İngiliz satım alma komisyonunun emrine verilmiştir. Amerika Birleşik devletleri bahriyesi, bunların yerine kendisi için daha yeni model gemiler tezgaha koyacaktır.

AVAM KAMARASININ YARINKİ

TOPLANTISI MÜHİM

Londra, 19 (A.A.) — Dün akşam Avam kamerasında Başvekil Çörçil den sonra söz alan parlamento azala-

EN SON DAKİKA

İngiliz bombardımanında Alman şetleri öldü

Londra, 19 (Saat 18) — İngiliz tayyareleri Almanyayın mühim sanai ve askeri mmtakalarını bu sabah yine şiddetle bombardıman etmiştir. Almanlar tarafından haber verildiğine göre, bu bombardıman esnasında Gestapo teşkilatı şetlerinden birisi S. S. teşkilatından diğer bir şef yaralanarak ölmüştür.

İtalyan elçisi kahireden ayrıldı

Londra, 19 (Sat 18) — Kahireden bildirildiğine göre, İtalyanın Mısır elçisi bugün Kahireden Romaya hareket etmiştir. Diğer taraftan, Mısırda Alman müdafaa tedbirlerine devam olunmakta ve daha geniş tertibat almaktadır. Bu arada Kahirede, geyrin pasif müdafasında çalışmak üzere 100 bin kişi kaydedilmiştir. Şehrin tahliyesi başlanmamakla beraber, yüzlerce kişi İskenderiye'ye hareket etmiştir.

Bir İngiliz - Japon anlaşması imzalandı

Londra, 19 (Saat 18) — Bugün, İngiltere ile Japonya arasında, Çindeki Tien Tsin İngiliz nüfuz mmtakası hakkında bir anlaşmaya varılmış, anlaşma iki tarafın mümessilleri tarafından imza edilmiştir. Bu anlaşmaya göre, Tien Tsinde tethişe nihayet verilecek, Çinliler tarafından konulan esaret kaideleri kaldırılacak, memlekette nizam ve asayiş tesis olunacaktır.

Yugoslav kabinesinde değişiklik olmayacak

Roma, 19 — Belgrattan bildiriliyor: Son Avrupa vaziyeti üzerine, Yugoslav kabinesinde değişiklik yapılcama dair çıkan haberler tekbir olunmakta ve kabinede hiç bir değişiklik mevzuu bahs olmadığı bildirilmektedir.

Bir İtalyan tahtelbahiri batırıldı

Londra, 19 — Akdenizde İtalyan kuvvetlerine karşı İngiliz tayyare ve harp gemileri muharebeye devam etmektedir. Bu arada, bir İtalyan tahtelbahiri batırılmıştır.

Romaya göre vaziyet

Roma, 19 — Son alman haberlere göre, Alman kuvvetleri Fransada Luar mmtakasında ilerlemektedir. Lyon havalisinde ise büyük bir tahşidat yapılmaktadır. Luardan ilerleyen kol Şatoşinon diğer bir kolla birleşmiştir.

Diğer taraftan, İsviçre hududu Fransa tarafından kapatılmıştır.

şöföre aynı yolu takip etmesini söyledi. Şöfor ise bu emri anlamayarak durdu.

Akakac kan damarda durmaz, derler.

"Cabrino" in attığı bombanın tarakasını ısıtır ısıtmaz "Prencip" yanındaki genç kızlardan ayrılış ve pastalar için garsona fırlatıp atmış olduğu paranın üstünü beklemeden dükkandan dışarıya fırlamıştı. Garsonun sualine biraz sonra gelip paranın üstünü alacağı cevabına veren "Prencip" kahveden çıkar çıkmaz vellahtın otomobili ile karşılaşmıştı.

Genç suikastçi, Arşidük ile zevcesini ve Düşesin karşısında oturmakta olan vali general "Pot Yurek" i tanıdı.

"Prencip" bombasını suikasttan sonra intihar etmek maksadıyla ayaklarının ucuna, yere süratle koyduktan sonra tabancasını çıkardı ve şükunetle kolunu uzatarak nişan almaya başladı. Otomobili çok yavaş gidiyordu. Çünkü o sırada sokakın dönemeçli dönüyordu.

Kendisine tevcih edilmiş olan rovelverin namlusunu görürce Arşidükün gözbebeklerinde müthiş bir korkunun çılgınlıkları belirmişti. Birkaç adım ötede duran bir jandarma, "Prencip" in rovelverini çektiğini görmüş ve ateş etmesine mani olmak için koşmaya başla-

mıştı. İşte bu sırada talebe "Poşara" imdadına yetişti. "Cabrino" e, Arşidükün Bosna Herseke geleceğini bildiren gazete parçasını göndermiş olan "Poşara" jandarmaya bir celme takarak yere yuvarlanmış ve jandarmanın "Prencip" in hareketine mani olmak teşebbüsünü akim bırakmıştı.

Bütün bunlar bir anda olup bitmişti. Bu sırada "Prencip" ilk mermiyi atmış ve zevcesinin Arşidüke siper olmak için ayağa kalkmış olmasına rağmen isabet etmişti. Mermi, vellahtın boynunun sağ tarafından girmiş ve şahdamarını kesmişti.

"Prencip", vellahttan sonra general "Pot Yurek" i öldürmek kasdiyle ikinci bir el daha ateş etmiş, lakin mermi hedefini aşarak Düşese isabet etmiş, onu da kanlar içinde yere devirmişti.

Suikast yapıldıktan sonra otomobili yoluna devam etmişti. Vellahtın yaveri Kont "Hara", hükümet konanından çıkıldığı andanberi otomobilin başağında duruyordu. Bu suretle muhtemel bir suikatta efendisinin vücudunda kendi vücudundan siper etmek istiyordu. Lakin bu fedakarlık beyhude olmuş ve "Prencip" rovelverini Kontun burunluğuna tarafı aksi tarafından boşaltmıştı.

(Devamı var)

ının hepsi, memleketin zafere kadar harbe devam azminde tam bir birlik halinde bulunduklarını tebarüz etmişlerdir.

İçer partisinin parlamento lideri Lee Smith, "Sonuna kadar devam edeceğiz", demistir.

Liberal lider Percy Harris, "Bütün millet, başvekilin arkasındadır", demistir.

Nihayet söz alan Loyd Corg, pergembe günü Avam kamerasının gizli celsesinde yapılacak ve bilhassa anavatanın müdafası meselesine inhisar edecek müzakerelerin genişletilerek Çörçilin ileri sürdüğü meseleleri de iltihva eylesini istemiş ve demistir ki:

Eğer tatmin edici cevaplar alırsak, bir insan için mümkün her şeyin yapılmakta olduğu hakkında memleketi temin edeceğiz.

Çörçil, buna cevaben, gizli celsede ki müzakerelerin esas mezuunu anavatan müdafası teşkil ettiğini fakat böyle bir müzakeresi esnasında diğer herhangi bir meselenin de bahis mevzuu olunabileceğini tekrar etmiştir.

MALTADA BOMBARDİMANDAN ÖLENLER

Malta, 19 (A.A.) — İtalya ile harbin başlamasındanberi geçen ilk hafta zarfındaki tayyare hücumları neticesinde, onu kadim ve dokuz çocuk olmak üzere 31 sivil ölmüş ve 41 sivil ağır surette yaralanmıştır.

İTALYAN TELİĞİ

İtalyada bir mahal, 19 (A.A.) — İtalyan umumî karargahı bildiriyor:

Deniz keşif tayyarelerimiz bir düşman tahtelbahirini batırılmışlar. Bir Şimali Afrika vaziyette bir değişiklik yoktur. Şarkı Afrikada İtalyan bayrağı çekerek hatırlamıza girmiş teşebbüs eden tanklar, rım himayesinde bir İngiliz kolu müessir bir mukabil taarruz neticesinde dağıtılmıştır.

Tayyarelerimiz düşman üslerine taarruz ederek üç tayyareyi yakmıştır. Düşman tayyareleri bir kasabayı bombardıman ederek üç kadim ve birkaç çocuğun ölümlüne sebebiyet vermişlerdir.

Düşman dün gece hava akımları yaparak Liguri Piemonte'in merkezi bombalar atmıştır. Kimseye bir şey olmamıştır. Hasarat pek hafiftir.

Fransız hükümeti Alman cevabını tetkik etti

(Baştarafı 1.inci sayfa)

Almanya Fransanın bilâ kayırt ve gart teslim olmasını istemektedir. Bundan başka, Fransanın bir kısım arazisi, İngiltere ile harp bitinceye kadar Alman işgal altında kalacaktır.

Diğer taraftan, Alman radyosu bugün öğleden sonra, üç seneden beri Fransızların Almanyaya karşı aleyhtar hareketlerini hatırlatmakta ve bunların, bilhassa asurlardan sonra gelen ve mukaddarın tayin olunacağı bugünkü gibi mühim bir günde unutulmıyacağı nı ilâve etmektedir. Siyasi realizm bu gibi kınlerin unutulmasını emir ise de, Almanyayın bu anda, şiddetli hareket taraftarı olduğu görülmektedir.

Buna mukabil Fransız radyosu, Fransanın geyresiz bir sulhu asla kabul etmeyeceğini ve muharebeye devam oluncakgını tekrar tekrar ilân etmektedir.

Harp vaziyeti hakkında Fransız başkumandanlığı kısa tebliğler negretmektedir. Bugünkü tebliğe göre, düşman bütün cepheelerde şiddetli taarruzuna devam etmiş, fakat mühim bir ilerlemede bulunamamıştır.

KIZIL SAÇLI KADIN

32

Büyük kahraman Muzaffer Esen

— Fakat Canan hanım, işje bir şey daha sormak istiyorum. Davut bey Bahaya niçin silâh çekti?

Canan pencereye kadar geri çekildi:

— Bahaya silâh mı çekti? Bunu da mı biliyorsunuz?

— Evet. Kurşun Bahanın omuzuna saplanmış, eğer Aliye hanım Davut beyin koluna yapışmasaymış Davut bey bir daha ateş edecekmış.

Cananın dudaklarına yavaş yavaş renk geldi:

— Bilmiyorum, dedi, daha doğrusu bir şeyler hissediyorum ama emin değilim. Fakat bu işin katienin bu mektupla alakası yoktur. Eğer Davudun bu mektuptan haberi olsaydı evvelâ benden soracak, izahtı istiyecaktı. Davut ağır bir hastalık geçirdi. O vakittanberi çok değişti.

— Canan!

Kapıda Esma göründü.

— Ya burada mısınız. Emine Ana kahve pişirdi, biraz şey yedikten sonra istihrah ediniz. Belki hanımın kahvesini buraya göndereceğim.

— Hayır, dedim, kahve istemem. Biraz sıcak süt gönderiniz.

Esma:

— Olur, dedi. Haydi Canan gel inelim. Çok yorgun görünüyorsun.

Kapının yanbaşında Canan bir lahzada toredü etti ve Esma koridora girmiş olduğu için rahatça geri döndü, yanına kadar geldi ve hafif sesle: "Teşekkür ederim," dedi.

Ayak sesleri uzaklaşınca iyi bir fırsat kaçırılmış için kendi kendine kızdı. Bu dakikada Canana, kendisini itham eden delillere dair sualler sormalıydı. Hiç olmazsa kan lekeli yakasından muhakkak bahsetmeliydi.

Son geceyi düşündüm: Ölümlü yakından görmüş olan Ferdanenin hali anlaşılacak bir hadiseydi. Bir defa bu evde nasıl oluyor da Veronal bulunuyor ve nereden giriyordu.

Veronal bir uyku ilâcidir. Çok alınamadıkça tehlikeli değildir. Bazı adamlar buna da alışır. Ve alıştıktan sonra vazgeçmezler. Fakat regetesiz satılmadığı için tedariki kolay değildir. Bu halde bu evde yaşayanlardan birisi Veronal kullanıyor. Ve evde külliyele maktarda Veronal bulunabilir.

Günün mühim bir kısmını Ferdanenin yanında geçirdim. Evde esasen kimse kalmamış, herkes cenazeye gitmişti.

Saat onbire doğru hastahaneye bir mektup yazarak henüz gelmiye-

YAZAN: MUZAFFER ESEN

YAZAN: MUZAFFER ESEN

Yakalanan esiri sorguya çekmek vazifesini üzerine almış olan yedinci ortanın meydanbaşı Selim esirle uzun uzadıya konuşmaya başladı. Bu konuşma başlayınca esirin etrafında birikişim olan yeniciler birer, ikiler çekilmeye ve yavaş yavaş meydana uzaklaşmaya başladılar. Çok kısa bir zaman içerisinde meydan tamamiyle tenhalaştı. Artık burada hâlâ dımdık bir heykel gibi kıpırdanmadan ayakta duran Murat Ağa, dizçökmüş vaziyette muhafaza ederek uzun hikâyesini anlatmaya koyulan esir, esirin sözlerini dikkatle dinleyen ve ara sıra mükâlemeyi kısa fakat seri suallerle kesen meydanbaşı Selimle esirin biraz gerisinde elleri göğsü üzerinde capraz vaziyette yedinci ortadan üç nefer yenicileri vardı.

Bu sahne bir hayli uzun sürdü, ay yavaş yavaş göğyüzünde kaydı, bulutlarla örtüldü, tekrar açıldı, Yine örtüldü; yıldızlar yerlerini değiştirdiler. Denizden doğru serin bir rüzgâr esmeye başladı. Etraftan ışıltan sesler yavaş yavaş hafifledi, hatta büsbütün kesilir gibi oldu, elleri arkasında bağlı, dizçökmüş esir hâlâ söylüyordu.

Bu kara ve karanlık yüzü, simsiyah ve karmakarışık sakallı esirin garip bir söz söyleyişi vardı. Konuşulanları anlayamayan Murat Ağa gözlerini esirin ağzına dikmiş, bir hararetili anlatışa bakıyor... Esir, bazan sanki bir kahramanın macerası anlatıyormuş gibi coşuyor, gözleri parlıyor, sesine hakim bir ahenk, kudretli bir eda veriyordu, bazan bu ses sanki bir aşk masalı anlatıyormuş gibi tuluşluyor, az meylli bir vadiye tatlı şırıltılarla mini mini bir ırmağın akışı kadar berraklaşıyor biraz sonra bu heve canlarına hakim olmağa çalışan seste coşkun bir ısrarın gizli haykırışı sezilir gibi oluyor, bazan günlük kokulu bir klisede yükselen dua mırılları gibi yalvaran bir eda alıyordu.

Esir, söyledi, söyledi, söyledi ve nihayet bütün derdini döken, bütün ızdırabını anlatan her insanın yaptığı gibi sustu, başını önüne eğerek sustu, hıçkırıkları göğsü içerisinde boğmağa muktedir olamıyarak hıçkırdı ve sustu, gözyaşlarını beyninin içine aktırmadı, gözleri yaşardı ve sustu.

Esir söylediklerini bitirdikten sonra meydanbaşı, ağır ve salgın adımlarla Murat Ağaya yaklaştı ve:

— Bu Kâfir der ki cümlesile söze başlayarak yakalanan esirin hikâyesini anlattı: Yakalanan esir, Venediği, hatta bütün Şimali İtalyayı tirit tirit tiritlen meşhur haydut Kanlı Kartal'dı. Bir tabur askerlin ortasında hapishaneyeye götürülen bir arkadaşını kurtarmak için altı arkadaşla beraber taburun üzerine saldırarak mahpusu muhafızların elinden alan ve yirmi kadar askeri yerde cansız bırakarak dağlara çekilen Kanlı Kartal... Yirmi dört kişilik bir cetenin başında güpegündüz Venediğin en zengin bangeri sayılan ve evi dalma bir kale gibi muhafaza altında bulunan Sinyor Yokomlin evine saldırarak bangerin

genci karısını alıp dağa çıkararak istediği parayı almayınca kadını salıvermeyen Kanlı Kartal... Etrafını saran kuvvetlerin tazyikli önderinde bir mağaraya kapanarak altı gün altı gece dayanarak nihayet bir kolayını bularak bu aşimlen çemberi geçen Kanlı Kartal... Murat Ağa, bunları dinlerken, neticesi ve maksadı ne olursa olsun her kahraman vakasını coşmadan dinlemeyen bütün kahraman insanları gibi, beğenen bir bakışla Kanlı Kartala bakıyordu. Maceranın buradan sonraki parçalarını daha da katli bir alaka ile dinlemeye başladığı Kanlı Kartalın Eluizanın olan aşk macerasını, Sanjorjiyodasındaki sevgiliyle başbaşa oturmuş kızın babasının adamı tarafından basıldıklarını, yakalınıp Venediğin meşhur zindanlarına atıldığını da anlayarak dinledi.

Esir Venedik zindanında günün zü ve geceyi biribirinden ayrı tutunarak geçirdiği günleri, hatırlarını, ayları anlatırken Murat Ağanın kalbine bu kâfir karşı adeta bir merhamet uyanmıştı, kendinden bile saklamak istediği bir merhamet... Yeniciler ağız bundan sonra anlatılanların bir daha ismi anılmayan bir korkunç zindanında Kanlı Kartalın kaçış ve kurtuluş masalını dinledi. Kanlı Kartalın, ilk sükhun ve tevekkül saatleri tiktikten sonra nasıl korkunç bir şekilde kudurduğunu öğrendi. Kanlı Kartalın yumruklarıyla sağır duvarları sil vurduğunu, kafasını duvar kınlarına çarpa çarpa nasıl lediğini, mahzun bir hirs ile kendini kurtarmayan elleriyle nasıl ısırdığını, vahşi ormanın en koyun köşelerinde saklandığını, bütün hayvanları delillerinden mağa zorlayacak kadar kuvvetli sesle haykırıldığını söylerken Murat Ağa benliğinde ürperen bir olduğunu hissediyordu. Kanlı Kartal uzamış tınaklarıyla, mahabes taş zemininden bir iki taş parçası koparmak için topağı kazmış, rulumayan, bıkmayan, ümidi kesmeyen bir sabır ile kösteklenip, topağı oynamağa başlamıştı. Bu işleri yaparken cesaret ve sadiğini gözlerinin önünden bile ayırmayan bir hayalde kalmıştı, Eluizanın hayalinde... İyice uzamış, kendisini taş zindandan çoktanberi terkedilen bir hayvan gibi hissediyordu. Burası yeryüzü değil, bir hayvanın dünyasıydı. Bu yakın bir yerde bulunan bir cereden bir parça ışık giriyordu, göğyüzünün avuç içi kadar bir gökyüzü görünüyordu. İşte o Kanlı Kartal deli gibi olmuştur. Barası küf ve toprak kokuyla başka hiç bir koku girmeyen odasının yanında cennet gibi yer sayılırdı. Kanlı Kartal geceyi bekledi. Pencereden gelen avuç içi kadar gök parçası bir iki yıldız belirdi. O vakit haydut duvarlardaki çıkıntılar lara basa basa çok tehlikeli canbahzıktan sonra pencereye sabıdlı. Pencerenin kenarındaki taşların arasındaki harç dokumaları ışırtı bir vaziyette yordu.

Seçme fıkralar

Büyük maymuna vermeli

Yüzü gözü kıllı, çirkin bir çingene bir maymun oynatıyormuş, Seyreden çocuklardan biri; elinde ki simdi maymuna uzatır. Maymun almaz. Çocuk annesine: — Anneçim, küçük maymun almamış, şimdi büyük maymuna verelim diyerek çingeneye uzatır.

Dördüncüsü açıktadır

Aptalın birine: — Hesap bilir misin? — Bilirim. — Öyleyse şu üç elmayı kişiye taksim et. Aptal biraz düşündükten sonra: — Üç kişiye birer elma dördüncü de açıktadır.

Seçme fıkralar

— Olur, dedi. Haydi Canan gel inelim. Çok yorgun görünüyorsun.

Kapının yanbaşında Canan bir lahzada toredü etti ve Esma koridora girmiş olduğu için rahatça geri döndü, yanına kadar geldi ve hafif sesle: "Teşekkür ederim," dedi.

Ayak sesleri uzaklaşınca iyi bir fırsat kaçırılmış için kendi kendine kızdı. Bu dakikada Canana, kendisini itham eden delillere dair sualler sormalıydı. Hiç olmazsa kan lekeli yakasından muhakkak bahsetmeliydi.

Son geceyi düşündüm: Ölümlü yakından görmüş olan Ferdanenin hali anlaşılacak bir hadiseydi. Bir defa bu evde nasıl oluyor da Veronal bulunuyor ve nereden giriyordu.

Veronal bir uyku ilâcidir. Çok alınamadıkça tehlikeli değildir. Bazı adamlar buna da alışır. Ve alıştıktan sonra vazgeçmezler. Fakat regetesiz satılmadığı için tedariki kolay değildir. Bu halde bu evde yaşayanlardan birisi Veronal kullanıyor. Ve evde külliyele maktarda Veronal bulunabilir.

Günün mühim bir kısmını Ferdanenin yanında geçirdim. Evde esasen kimse kalmamış, herkes cenazeye gitmişti.

Saat onbire doğru hastahaneye bir mektup yazarak henüz gelmiye-

— Olur, dedi. Haydi Canan gel inelim. Çok yorgun görünüyorsun.

Kapının yanbaşında Canan bir lahzada toredü etti ve Esma koridora girmiş olduğu için rahatça geri döndü, yanına kadar geldi ve hafif sesle: "Teşekkür ederim," dedi.

Ayak sesleri uzaklaşınca iyi bir fırsat kaçırılmış için kendi kendine kızdı. Bu dakikada Canana, kendisini itham eden delillere dair sualler sormalıydı. Hiç olmazsa kan lekeli yakasından muhakkak bahsetmeliydi.

Son geceyi düşündüm: Ölümlü yakından görmüş olan Ferdanenin hali anlaşılacak bir hadiseydi. Bir defa bu evde nasıl oluyor da Veronal bulunuyor ve nereden giriyordu.

Veronal bir uyku ilâcidir. Çok alınamadıkça tehlikeli değildir. Bazı adamlar buna da alışır. Ve alıştıktan sonra vazgeçmezler. Fakat regetesiz satılmadığı için tedariki kolay değildir. Bu halde bu evde yaşayanlardan birisi Veronal kullanıyor. Ve evde külliyele maktarda Veronal bulunabilir.